

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

17988 *Llei orgànica 5/2018, de 28 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, sobre mesures urgents en aplicació del Pacte d'Estat en matèria de violència de gènere.*

FELIPE VI

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.

Sapiguen: Que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono.

PREÀMBUL

I

Mesures del Pacte d'Estat en matèria de violència de gènere

L'Informe per a un pacte en matèria de violència de gènere aprovat pel Ple del Congrés dels Diputats el dia 28 de setembre de 2017, així com l'Informe de la ponència d'estudi per a l'elaboració d'estratègies contra la violència de gènere, aprovat pel Ple del Senat de 13 de setembre de 2017, i posteriorment subscrit el dia 27 de desembre per les comunitats autònomes, els ajuntaments, el Consell General del Poder Judicial, els sindicats i les organitzacions de la societat civil, tots aquests agents essencials en el desplegament del Pacte, van acordar avançar cap a una efectiva formació i especialització en violència de gènere dels professionals que treballen aquest àmbit, atès que és un element clau per a una resposta judicial adequada. Dins de l'apartat 5, dedicat a l'«impuls de la formació que garanteixi la millor resposta assistencial», hi inclou mesures dirigides a aprofundir en la formació dels membres de les carreres judicial i fiscal. En concret, la mesura número 159 insta a una formació especialitzada més àmplia en les matèries esmentades tant dels jutjats especialitzats en violència de gènere, com també dels jutges i les jutgesses de família i de menors. La mesura número 160 conté un manament d'augment de la capacitat judicial en «dret antidiscriminatori, incloses la perspectiva de gènere i la transversalitat, en les oposicions a la judicatura, l'escola judicial i la formació contínua anual impartida pel Consell General del Poder Judicial, i que aquesta matèria passi a ser obligatòria i avaluable». Així mateix, obliga a una reforma legal per introduir proves específiques en violència de gènere, com a requisit per concursar a òrgans judicials especialitzats.

II

De la inclusió de matèries específiques en les proves de selecció i de la formació especialitzada a l'Escola Judicial i la formació contínua de les carreres judicial i fiscal

El Consell General del Poder Judicial té les competències en matèria de selecció, formació i perfeccionament, provisió de destinacions, ascensos, situacions administratives i règim disciplinari de jutges i magistrats. El temps transcorregut des de l'aprovació de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, i la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, d'igualtat efectiva de dones i homes, revela la necessitat de millorar la formació i l'adquisició de coneixements en matèria de principi de no discriminació per part dels membres de les carreres judicial i

fiscal. Aquesta matèria comprèn, entre d'altres, l'estudi i la formació en el principi d'igualtat entre dones i homes, amb la inclusió de les mesures contra la violència sobre la dona i la seva aplicació amb caràcter transversal en l'àmbit de la funció jurisdiccional, així com la perspectiva de gènere en la interpretació i l'aplicació de les normes. A aquestes s'hi refereixen els articles 310 i 433 bis de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, després de la seva redacció per la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, quan regulen la formació inicial i la contínua. L'article 310 de la Llei orgànica del poder judicial disposa que totes les proves selectives per a l'ingrés i la promoció en les carreres judicial i fiscal han de preveure l'estudi del principi d'igualtat entre dones i homes, incloses les mesures contra la violència de gènere, i la seva aplicació amb caràcter transversal en l'àmbit de la funció jurisdiccional. Per tal de complir els objectius d'una formació específica i permanent, es considera necessari que es garanteixi l'adquisició de coneixements en les matèries esmentades i s'ofereixi una capacitació per a la interpretació i l'aplicació de les normes amb el criteri d'igualtat de tracte, no discriminació de dones i homes i perspectiva de gènere, tant en la fase d'oposició com en el curs teòric pràctic seguit a l'Escola Judicial i a la formació contínua que ofereixen les carreres judicial i fiscal.

III

De les proves d'especialització per accedir a òrgans judicials especialitzats en violència sobre la dona

S'introdueixen proves selectives d'especialització en violència sobre la dona. Es tracta de previsions anàlogues a les que ja hi ha per a les proves d'especialització en mercantil o en menors, amb especificacions que garanteixin l'adquisició de coneixements multidisciplinaris per a l'abordatge de la temàtica complexa i la realitat social en què s'enquadra la violència contra la dona en les seves formes diferents. Corresponen al Consell General del Poder Judicial una selecció i preparació rigorosa dels jutges i les jutgesses que aspirin a ocupar aquest tipus d'òrgans jurisdiccionals, i per a això s'ha de preveure un sistema d'especialització preferent i de qualitat en què s'han de superar proves tendents a acreditar un coneixement específic de la matèria. Poden participar els membres de la carrera judicial interessats en la temàtica. Obtenen el nomenament de magistrats o magistrades especialistes en violència sobre la dona amb preferència en la provisió de places reservades a especialistes en aquesta matèria.

IV

Impulsar l'especialització dels jutjats penals

El Pacte d'Estat acorda reforçar l'especialització dels jutjats penals, bé de manera exclusiva, quan el volum de treball ho justifiqui, bé de manera compatible amb altres matèries. Aquesta mesura sens dubte contribueix a optimitzar la resposta institucional, atès que s'uneix als recursos personals especialitzats d'altres institucions com ara la fiscalia, l'advocacia, l'Institut de Medicina Legal i les unitats integrals de valoració forense. Els jutjats penals enjudicien el percentatge més alt dels delictes que preveu la Llei orgànica 1/2004. L'article 89 bis.2 de la Llei orgànica del poder judicial disposa que «s'han d'especialitzar un o diversos jutjats en cada província, de conformitat amb el que preveu l'article 98 d'aquesta Llei». Aquesta disposició no s'ha desplegat en la seva totalitat. En l'actualitat, dels 345 jutjats penals existents, només vint-i-sis estan especialitzats. La sobrecàrrega de treball de la majoria dels jutjats penals, juntament amb l'absència de creació de noves dotacions judicials en els últims anys, en bona part explica la paralització del procés d'especialització dels jutjats penals.

V

Contingut de la Llei

Aquesta Llei orgànica té per objecte donar compliment a les mesures esmentades, mitjançant una reforma urgent i parcial de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial.

Article únic. *Modificació de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial.*

Es modifica la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, en els termes següents:

U. S'afegeix un nou apartat 3 a l'article 87 amb la redacció següent:

«3. Els procediments de revisió de mesures per modificació de circumstàncies els pot tramitar el jutge o la jutgessa competent inicialment.»

Dos. S'afegeix un nou apartat 6 a l'article 87 ter amb la redacció següent:

«6. El Consell General del Poder Judicial ha d'estudiar, en l'àmbit de les seves competències, la necessitat o carència de dependències que impedeixin la confrontació de la víctima i l'agressor durant el procés, així com impulsar-ne, si s'escau, la creació, en col·laboració amb el Ministeri de Justícia i les comunitats autònomes competents. S'ha de procurar que aquestes mateixes dependències s'utilitzin en els casos d'agressions sexuals i de tràfic de persones amb finalitats d'explotació sexual. En tot cas, aquestes dependències han de ser accessibles plenament, condició de compliment obligat dels entorns, productes i serveis amb la finalitat que siguin comprensibles, utilitzables i practicables per totes les dones i els menors víctimes sense excepció.»

Tres. S'afegeix un nou article 87 quater amb la redacció següent:

«Article 87 quater.

1. El Consell General del Poder Judicial ha d'encarregar a l'Observatori contra la Violència Domèstica i de Gènere l'avaluació de les dades provinents dels jutjats de violència sobre la dona, així com dels assumptes relacionats amb aquesta matèria en jutjats no específics.

2. Anualment s'ha d'elaborar un informe sobre les dades relatives a la violència de gènere i violència sexual, que s'ha de publicar i remetre a la comissió de seguiment i avaluació dels acords del Pacte d'Estat contra la violència de gènere del Congrés dels Diputats, així com a la comissió especial de seguiment i avaluació dels acords de l'Informe del Senat sobre les estratègies contra la violència de gènere aprovades en el marc del Pacte d'Estat.

3. La informació que esmenta l'apartat anterior s'ha d'incorporar a la memòria anual del Consell General del Poder Judicial.

4. La informació estadística obtinguda en aplicació d'aquest article s'ha de poder desagregar amb un indicador de discapacitat de les víctimes.

Igualment, permet establir un registre estadístic dels menors víctimes de violència de gènere, que permeti també la desagregació amb un indicador de discapacitat.»

Quatre. S'afegeix un paràgraf segon a l'apartat 2 de l'article 307 amb la redacció següent:

«A la fase teòrica de formació multidisciplinari s'ha d'incloure l'estudi en profunditat de les matèries que integren el principi de no discriminació i la igualtat entre homes i dones, i en particular de la legislació especial per a la lluita contra la violència sobre la dona en totes les seves formes.»

Cinc. A l'article 310 es modifica la redacció del paràgraf únic actual i s'hi afegeix un paràgraf segon nou, amb la redacció següent:

«Totes les proves selectives per a l'ingrés i la promoció a les carreres judicial i fiscal han de preveure l'estudi del principi d'igualtat entre dones i homes, incloses les mesures en matèria de violència sobre la dona, i la seva aplicació amb caràcter transversal en l'àmbit de la funció jurisdiccional.

El temari ha de garantir l'adquisició de coneixements sobre el principi de no discriminació i especialment d'igualtat entre dones i homes i, en particular, de la normativa específica dictada per combatre la violència sobre la dona, incloses la de la Unió Europea i la de tractats i instruments internacionals en matèria d'igualtat, discriminació i violència contra les dones ratificats per Espanya.»

Sis. El tercer paràgraf de l'apartat 1, l'apartat 2 i l'apartat 6 de l'article 311 queden redactats de la manera següent:

«La tercera vacant es proveeix, entre jutges, per mitjà de proves selectives en els ordres jurisdiccional civil i penal, i d'especialització en els ordres contenciosos administratiu i social, i en matèria mercantil i de violència sobre la dona.»

«2. Per a l'ascens per escalafó és necessari que hagin prestat tres anys de serveis efectius com a jutges. Per presentar-se a les proves selectives o d'especialització, no obstant això, n'hi ha prou amb dos anys de serveis efectius, sigui quina sigui la situació administrativa del candidat. També es poden presentar a les proves selectives o d'especialització en els ordres contenciosos administratiu, social, civil i penal i en les matèries mercantil i de violència sobre la dona, els membres de la carrera judicial amb categoria de magistrat i, com a forma d'accés a la carrera judicial, els de la carrera fiscal; en tots dos casos, és necessari haver prestat almenys dos anys de serveis efectius en les seves carreres respectives. Es requereix la mateixa exigència als qui es presentin a les proves selectives a què es refereix l'apartat 4 de l'article 329.»

«6. Els qui, d'acord amb les previsions de l'apartat 4, d'ara endavant ingressin a la carrera judicial en concurs limitat de conformitat amb l'apartat 3 no poden ocupar places corresponents a un ordre jurisdiccional o una especialitat diferent, llevat que superin les proves selectives o d'especialització que preveu aquesta Llei en matèria contenciosa administrativa, social, civil, mercantil, penal i de violència sobre la dona.»

Set. Els apartats 2, 3 i 4 de l'article 312 queden redactats de la manera següent:

«2. Les proves d'especialització en els ordres contenciosos administratiu i social i en matèria mercantil i de violència sobre la dona han de tendir, a més, a apreciar, en particular, els coneixements que siguin propis de cada especialitat.

3. Sense perjudici del que estableix l'article 310, per accedir a les proves selectives o d'especialització és necessari acreditar haver participat en activitats de formació contínua amb perspectiva de gènere.

4. Les normes per les quals s'han de regir aquestes proves, els exercicis i, si s'escau, els programes els ha d'aprovar el Consell General del Poder Judicial.»

Vuit. Se suprimeix l'apartat 3 bis, es modifica l'apartat 6 i s'afegeix un nou apartat 7 a l'article 329, en els termes següents:

«6. Els membres de la carrera judicial que, destinats a jutjats contenciosos administratius, jutjats socials, jutjats mercantils, jutjats de violència sobre la dona o jutjats de primera instància amb competències en matèries mercantils, adquireixin la condició d'especialista en els seus ordres respectius, poden continuar en la seva destinació.»

«7. Els concursos per a la provisió dels jutjats de violència sobre la dona i jutjats penals especialitzats en violència sobre la dona es resolen a favor dels qui acreditin l'especialització en els assumptes propis dels jutjats esmentats obtinguda mitjançant la superació de les proves selectives que determini reglamentàriament el Consell General del Poder Judicial, i tinguin un millor lloc en el seu escalafó.

Si no és possible, s'han de cobrir amb els magistrats que acreditin haver estat més anys ocupant una plaça a l'ordre jurisdiccional penal. A falta d'aquests, per l'ordre d'antiguitat que estableix l'apartat 1. Els qui obtinguin una plaça d'aquestes dues últimes formes han de participar abans de prendre possessió en la seva nova destinació en les activitats específiques de formació que el Consell General del Poder Judicial estableixi reglamentàriament.

En cas que les vacants s'hagin de cobrir per ascens, el Consell General del Poder Judicial igualment ha d'establir activitats específiques i obligatòries de formació que s'han de dur a terme abans de la presa de possessió de les destinacions esmentades pels jutges als quals correspongui ascendir.»

Nou. Es modifica el paràgraf segon de l'apartat 4 i s'afegeix una nova lletra e) a l'apartat 5 de l'article 330 en els termes següents:

«En el cas que hi hagi les seccions d'apel·lació a què es refereix l'article 73.6, una d'aquestes ha de conèixer de manera exclusiva de les causes de violència contra la dona en les seves diverses formes, i les places de la secció esmentada s'han de cobrir per magistrats o magistrades que tinguin la condició d'especialistes en violència sobre la dona. A falta d'aquests, els nomenaments s'han de fer d'acord amb el que estableix l'apartat 5; els qui obtinguin plaça d'aquesta forma han de participar abans de prendre possessió a la seva nova destinació en les activitats específiques de formació que el Consell General del Poder Judicial estableixi reglamentàriament.»

«e) Els concursos per a la provisió de places de magistrats o magistrades de les seccions de les audiències provincials que, en virtut del que disposa l'article 80.3, coneguin en segona instància i en exclusiva dels recursos interposats contra qualsevol tipus de resolucions dictades pels jutjats de violència sobre la dona o jutjats penals especialitzats en violència sobre la dona, es resolen a favor dels qui acreditin l'especialització en els assumptes propis dels jutjats esmentats obtinguda mitjançant la superació de les proves selectives que determini reglamentàriament el Consell General del Poder Judicial, i tinguin un millor lloc en el seu escalafó. Si no és possible, pels magistrats o les magistrades que acreditin haver estat més temps a l'ordre jurisdiccional penal. A falta d'aquests, pels magistrats o les magistrades que acreditin haver estat més temps en òrgans mixtos.»

Deu. L'apartat 5 de l'article 433 bis queda redactat de la manera següent:

«5. El Pla de formació continuada de la carrera judicial ha de contenir cursos específics de naturalesa multidisciplinària sobre la tutela judicial del principi d'igualtat entre dones i homes, la discriminació per qüestió de sexe, la múltiple discriminació i la violència exercida contra les dones, així com el tràfic de persones en totes les seves formes i manifestacions i la capacitat en l'aplicació de la perspectiva de gènere en la interpretació i l'aplicació del dret, a més d'incloure la formació esmentada de manera transversal en la resta de cursos.»

Disposició addicional primera. *Revisió de la planta judicial.*

En el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, s'ha de procedir a la revisió de la planta dels jutjats i tribunals, amb l'informe previ del Consell General del Poder Judicial i de les comunitats autònomes, per respondre a les necessitats d'implantació de jutjats penals especialitzats en violència sobre la dona, bé de manera exclusiva a les localitats en què ho exigeixi el volum d'assumptes, o bé de manera compatible amb altres matèries.

Disposició addicional segona. *Indicador de discapacitat a l'estadística sobre delictes de violència sobre la dona.*

El Govern ha d'adoptar les mesures necessàries, en l'àmbit de la Comissió d'Estadística Judicial, perquè els butlletins estadístics elaborats en relació amb els delictes de violència sobre la dona incloguin l'indicador de discapacitat.

Disposició final. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei orgànica entra en vigor al cap de vint dies de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,
Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Madrid, 28 de desembre de 2018.

FELIPE R.

El president del Govern,
PEDRO SÁNCHEZ PÉREZ-CASTEJÓN